

**První zastihl pěvičky vousaté v ČR
aleh v čem je také dobrý RAS**

**Petr Louda, Martina Loudová, Jiří Šírek
a Jiří Šebestian**

PR Velký Potočný

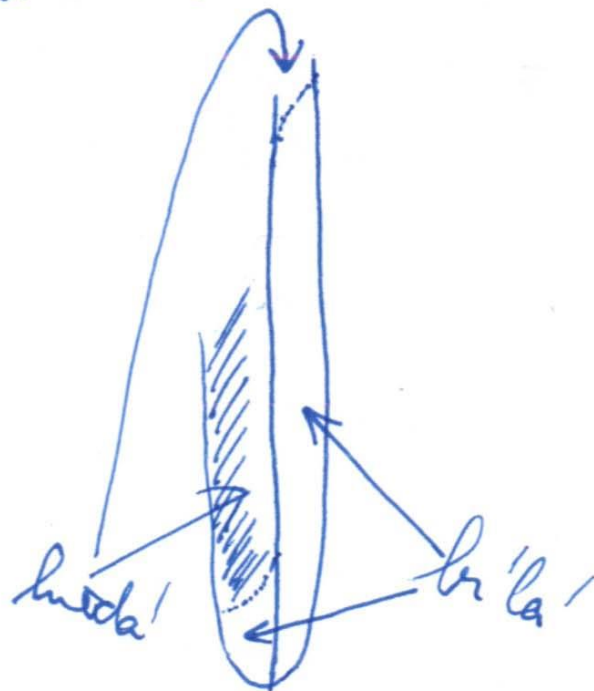

PRVNI VIVITRNI RP

KRAJNI RP

FAUNISTICKÁ KOMISE ČSO		Přijato dne	Číslo jednací
formulář pro hlášení odchyty/dokladového materiálu			
Druh (latinsky), pohlaví, stáří	Sylvia cantillans (poddruhy viz níže), F +1K		
Číslo kroužku	S 862201		
Datum zjištění/nálezu	11. 5. 2016		
Lokalita, okres, kraj	PR Velký Potočný, mezi obcemi Dobeš a Kestřany, okr. Písek, kraj JČ		
Kroužkovatel/nálezce (kontakt, praxe v letech)	Martina a Petr Loudová, tel.: 732121984, peta.louda@seznam.cz , 21 let;		
Další osoby přítomné při odchyty/nálezu	Šebestian Jiří, tel.: 607720398, sebastian@prachenskemuzeum.cz , 18 let		
Okolnosti odchyty/nálezu (počasí aj.)	V rámci RAS, u sítě puštěna nahrávka rákosníka proužkovaného, přehrávač byl ale u jiné části sítě. Oblačno až zataženo, mírný, v nárazech čerstvý vítr.		
Popis odchyty/nálezu (uveďte také okolnosti, které považujete za významné – denní doba, možnost srovnání s jinými druhy atp.)			
ODCHYCENA CCA V 10:30, SÍŤ NATAŽENA MEZI LINIÍ KŘOVÍ A ZAČÁTKEM TERESTRICKÉ RÁKOSINY. NA LOKALITĚ VEDLE RÁKOSNÍKŮ BYLO I HODNĚ PĚNIC POKŘOVNÍCH.			
Popis ptáka (vzhled a zbarvení jednotlivých částí těla včetně zobáku, nohou a drápců a očí, délka a formule křídla včetně ev. zářezů a zúžení, délka (případně stupňovitost) ocasu, rozměry zobáku a běháku včetně způsobu jejich měření apod.) U okroužkovaných ptáků uveďte číslo kroužku! V případě potřeby pokračujte na volném listu.			
CELKOVÝ VZHLED A ZBARVENÍ VIZ NA PŘILOŽENÝCH FOTOGRAFIÍCH. ŠEDÁ BARVA NA HLAVĚ ZASAHUJE AŽ POD OKO, PATRNÝ BÍLÝ VOUS, HNĚDÁ BARVA Z PRSOU DOSAHUJE AŽ KE SPODNÍ ČELISTI ZOBÁKU. HNĚDÁ Z PRSOU PŘECHÁZÍ PŘES BOKY AŽ POD OCAS, BRÍCHO BĚLEJŠÍ JEN V CENTRÁLNÍ ČÁSTI. BÍLÁ NA KRAJNÍCH RÝDOVACÍCH PERECH ZASAHUJE K OSTNU, NA VNITRNÍ PRAPOR PŘECHÁZÍ AŽ NA ŠPÍČCE PERA. TL. TMAVĚ ŠEDOHNĚDÉ S ÚZKÝMI ŽLUTOHNĚDÝMI LEMY. BOKY A PRSA ORANŽOVĚ, KOLEM OKA ORANŽOVÝ KROUŽEK LEMOVANÝ BÍLOU BARVOU. STUPŇOVITOST PER OCASU 4 MM. 1.RL STEJNĚ DLOUHÁ JAKO RK, 2.RL ZASAHUJE MEZI 5.-6.RL. KŘÍDLO 61 MM, OCAS 58 MM, TARSUS 18,00 MM, HMOTNOST 9,5 G, TUK STUPEŇ 5, KLOAKA NEVYSTOUPĚLÁ – JAKO U SAMIC NAŠICH PĚNIC, ALE BEZ VYVINUTÉ HNÍZDNÍ NAŽINY. RL A RP OPOTŘEBENÁ, JAKO U NAŠICH STARÝCH PTÁKŮ TOUTO DOBOU, ŽÁDNÉ PELICHÁNÍ. NOHY SVĚTLÉ, ŽLUTOHNĚDÉ. ROZSAH BÍLÉ BARVY NA KRAJNÍM RP VIZ OBRÁZEK. NA PRVNÍM VNITRNÍM RP BYL JEN TENKÝ BÍLÝ OKRAJ, OPĚT VIZ OBR.			
NÁŠ ZÁVĚR: PĚNICE VOUSATÁ SAMICE +1 K. CO SE TÝČE PODDRUHU, NEJPRVE JSME PŘEDPOKLÁDALI BALKÁNSKÝ PODDRUH, PŘI BLIŽŠÍM ZKOUMÁNÍ – ROZSAH BÍLÉ BARVY NA OCASE, HNĚDOORANŽOVÁ BARVA AŽ POD DOLNÍ ČELIST ZOBÁKU (ŽÁDNÁ BÍLÁ NA HRDLE), PROUDĚNÍ VĚTRU V EVROPĚ V INKRMÍNOVANÉ DOBĚ - SE SPÍŠE PŘIKLÁNÍME K PODDRUHU SUBALPINA NEBO INORNATA, JEJICH ROZLIŠENÍ JE PRO NÁS OBTÍŽNÉ. URČENÍ JSME KONZULTOVALI S DR. JAROSLAVEM ŠIMKEM Z PRAŽSKÉ ZOO.			
Dosavadní zkušenosti s hlášeným druhem nebo druhy podobnými	Naše pěnice kroužkujeme běžně, pěnici vousatou Loudovi viděli poprvé, J. Šebestian jich několik málo odchytil při výpravách muzejních zoologů na Balkán.		
Přílohy, dokumentace (uveďte, co k hlášení přikládáte a jaké další doklady existují – fotografie, video, zvuková nahrávka, terénní náčrtek – velmi cenný! - vzorek opeření apod.)	Přílohy: mapa umístění sítě: mapa 1 a mapa2.jpg, 5 fotografií ptáka (PěniceVousatal-5.jpg, větrné proudění ve dnech 10. až 12 května 2016 ze serveru vindyty s vyznačením možné trasy letu pro poddruh subalpina nebo inornata, skenovaná kresba RP: RP.jpg		

ZÁVĚR FAUNISTICKÉ KOMISE ČSO

Dobrý den,

FK ČSO akceptovala toto pozorování pod č.j. 23/2016 jako *Sylvia cantillans*, pravděpodobně M2K.

Blahopřeji a níže posílám podrobný rozbor celého záznamu, který provedl člen FK David Heyrovský

Jiří Šírek, jednatel

FK 23/2016

Skvelý pták, opět škoda, že nejsou fotky např. křídla svrchu, ocasu, brisni svrchu. Jde o ptáka z recentně rozštěpeného okruhu *S. cantillans*, ostatní druhy penic západní Palearktidy lze vyloučit podle kombinace znaku (např. oranžové hrdlo / bílý vous / šedá hlava apod.). Zajímavý je rozsah oranžové na spodině - sahá až k zobáku, pod křídla, spodní ocasní krovky - v podstatě celá spodina kromě středu hrudi a břicha. Bílý vous je velice dobře zřetelný, oddělený od oranžové brady i sedých tvarů. Z fotek to vypadá, že se zbarvení přechází plynule bez kontrastu od tvarů přes přiuši do týlu, temene, na strany krku po svrchní část hrbetní strany. Kontrast vytváří pouze náznak bílého nadocního proužku od oka nad uzdičkou k zobáku. Vnější oční kroužek je v přední a spodní části bílý, v horní a zadní světle oranžový. Vnitřní (neoperený) kroužek je celkem výrazně vyvinutý, jednobarevný, tmavě oranžový až červenooranžový. Duhovka vypadá hnědooranžová (jasnější oranžové vypadá akorát na fotkách s bleskem).

Jarního dospělého samce (+2K) lze vyloučit hned i na základě málo výrazného zbarvení hrdla, málo sytého zbarvení svrchní části hlavy a hrbetu, podle bílého očního kroužku + nadocního proužku, zbarvení nohou. Pokud se odpícháme od popisu rozložení bílé na kraji ocasu (a zadná pera v něm nechyběla), spolu s popisem obnosených letků a ocasu to poukazuje na lonského ptáka (tedy 2K). Pro jistotu bych proto určení pohlaví podle kloaky či hnízdní nazýny bral s rezervou. Velký rozsah oranžové na spodině není typický pro lonskou samici, která by měla mít minimálně bradu / hrdlo bílé. Stejně tak by měla mít náznak hnědsího tónu na cele + přiuši, málo výrazný vnitřní oční kroužek, méně oranžovou duhovku. Podobnější samcem jako tento pták by mohly být spíše starší samice.

Vylučovací metodou se tedy přikláním k tomu, že jde o samce 2K. V rámci variability mladých ptáku (nebo i populací) může mít světlejší vyvinuté zbarvení, snad i ten bílý vnější oční kroužek mu může přetrvávat. [Jako alternativu bych viděl samici - ale starší, +2K. K té bych se přiklonil, pokud by se zjistilo, že by mohla mít ocas zbarvený dle popisu, s málo rozvinutou bílou. Takže můj aktuální zebříček je v pořadí preference 2K samec / +2K samice / 2K samice.]

Namerené rozměry sedí v rámci variability dobře na většinu (pod)druhů této skupiny, snad akorát délka ocasu spadá nad obvyklý rozsah. Délka první rúcní

letky odpovídá spíše *S. c. albistriata*, u ostatních byva delší - ale v rámci variability také odpovídá. *S. subalpina* (alias *moltonii*) pravděpodobně lze vyradit: jednak by zbarvení spodiny mělo být bez oranžového nádechu, ale podstatněji - i druhoroční ptáci by měli mít kompletně prepelichané letky + rydovky. Pravděpodobně lze vyradit i *S. c. albistriata*, která má daleko větší rozsah bílé na spodině a také menší poměr délky ocasu/křídla. Čímž zbyva skupina *S. c. cantillans* / *S. c. inornata* / *S. c. iberiae*. V každém případě, dle aktuálního taxonomie BOURC pak jde o Subalpine Warbler *Sylvia cantillans* (polytypic, with subspecies *cantillans*, *albistriata*, *iberiae* and *inornata*).

S ohledem na nejasnosti v taxonomii i ve vymezení areálu jednotlivých taxonů či populací lze očekávat v dalších letech upřesnění či další změny. Bude pak stát za to se k této penici vrátit.

D. Heyrovský

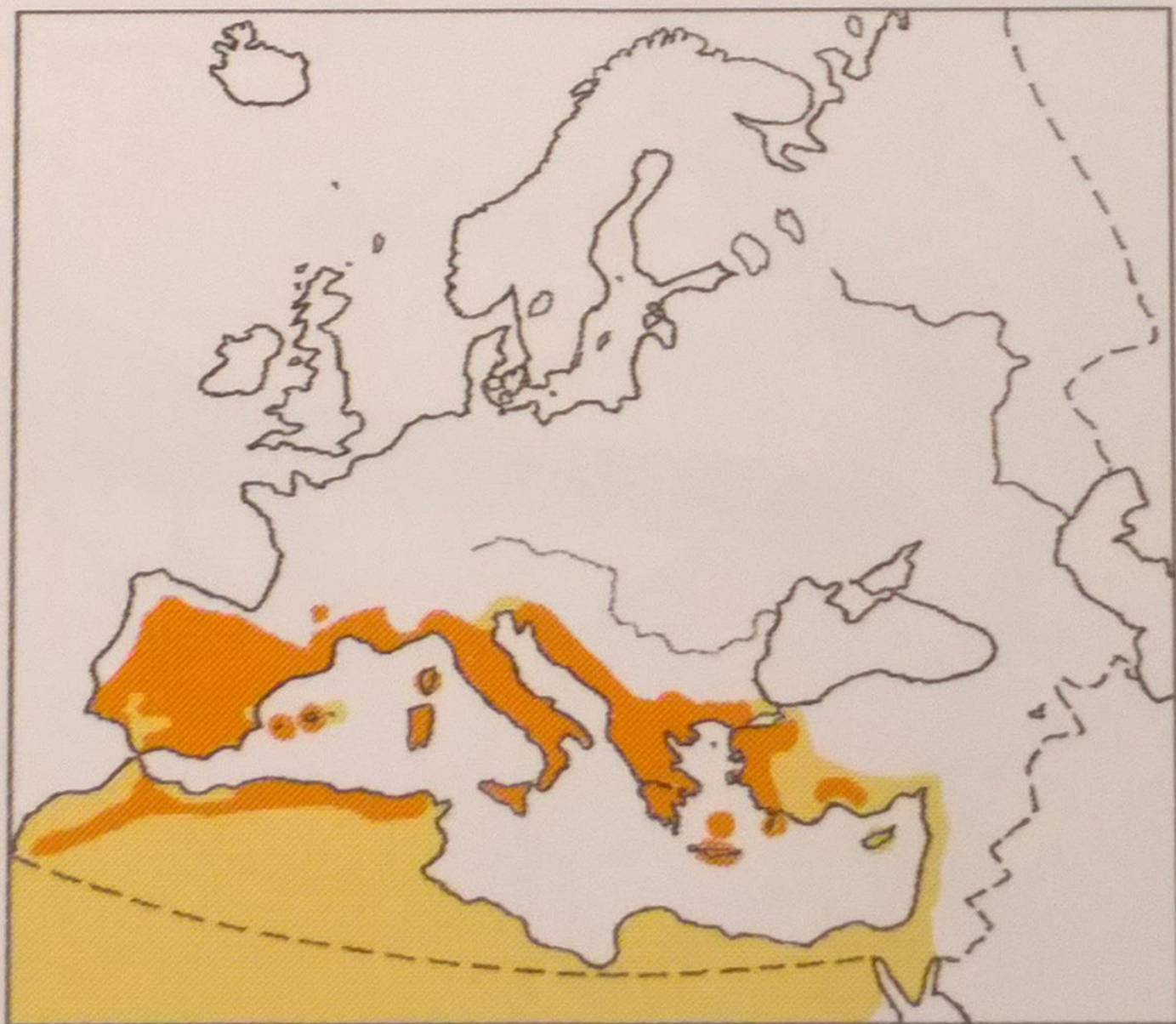
1) Fotografií ze všech stran není nikdy dost!!!

2) Vždy udělat vedle fotografií i náčrtek a vlastní popis!!!

**Jak se sem mohla
dostat?**

**Je pravděpodobné, že
se mohou u nás
vyskytnout další
jedinci?**

Pěnice vousatá

Contents lists available at ScienceDirect

Molecular Phylogenetics and Evolution

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ympev

A molecular phylogeny of the *Sylvia cantillans* complex: Cryptic species within the Mediterranean basin

Mattia Brambilla^{a,*}, Severino Vitulano^a, Fernando Spina^b, Nicola Baccetti^b, Gabriel Gargallo^c, Elena Fabbri^b, Franca Guidali^a, Ettore Randi^b

^a Università degli Studi di Milano, Dipartimento di Biologia, Sezione Ecologia, Via Celoria 26, I-20133 Milano, Italy

^b Istituto Nazionale per la Fauna Selvatica, Via Ca' Fornacetta 9, I-40064 Ozzano Emilia (BO), Italy

^c Institut Català d'Ornitologia, Museu de Ciències Naturals (Zoologia), E-08003 Barcelona, Spain

ARTICLE INFO

Article history:

Received 28 August 2007

Revised 7 May 2008

Accepted 8 May 2008

Available online 16 May 2008

Keywords:

Sylvia cantillans

Phylogeography

Phylogeny

Cytochrome *b*

ABSTRACT

The subalpine warbler *Sylvia cantillans* is formally considered a polytypic species, with four subspecies, European *S. c. cantillans*, *albistriata*, *moltonii* (recently resumed name: *subalpina*) and North African *S. c. inornata*. They are very similar in external morphology but clearly differ in their vocalizations. We evaluated their uncertain taxonomic status reconstructing the phylogenetic and phylogeographic relationships among populations sampled across major biogeographical areas in the European species' range, using nucleotide sequences of the mitochondrial cytochrome *b* gene (mtDNA *cyt b*). A variety of phylogenetic analyses concordantly led to identify four major groups, only partially corresponding to the three European nominal subspecies. Phylogenetic trees showed a monophyletic group including all *moltonii* individuals, well diverged from all other taxa. Populations taxonomically assigned to *cantillans* were polyphyletic being split into two distinct clades (western and southern *cantillans*), with monophyletic *albistriata* closely related to southern *cantillans*. Individuals of *moltonii* and southern *cantillans* sampled in sites

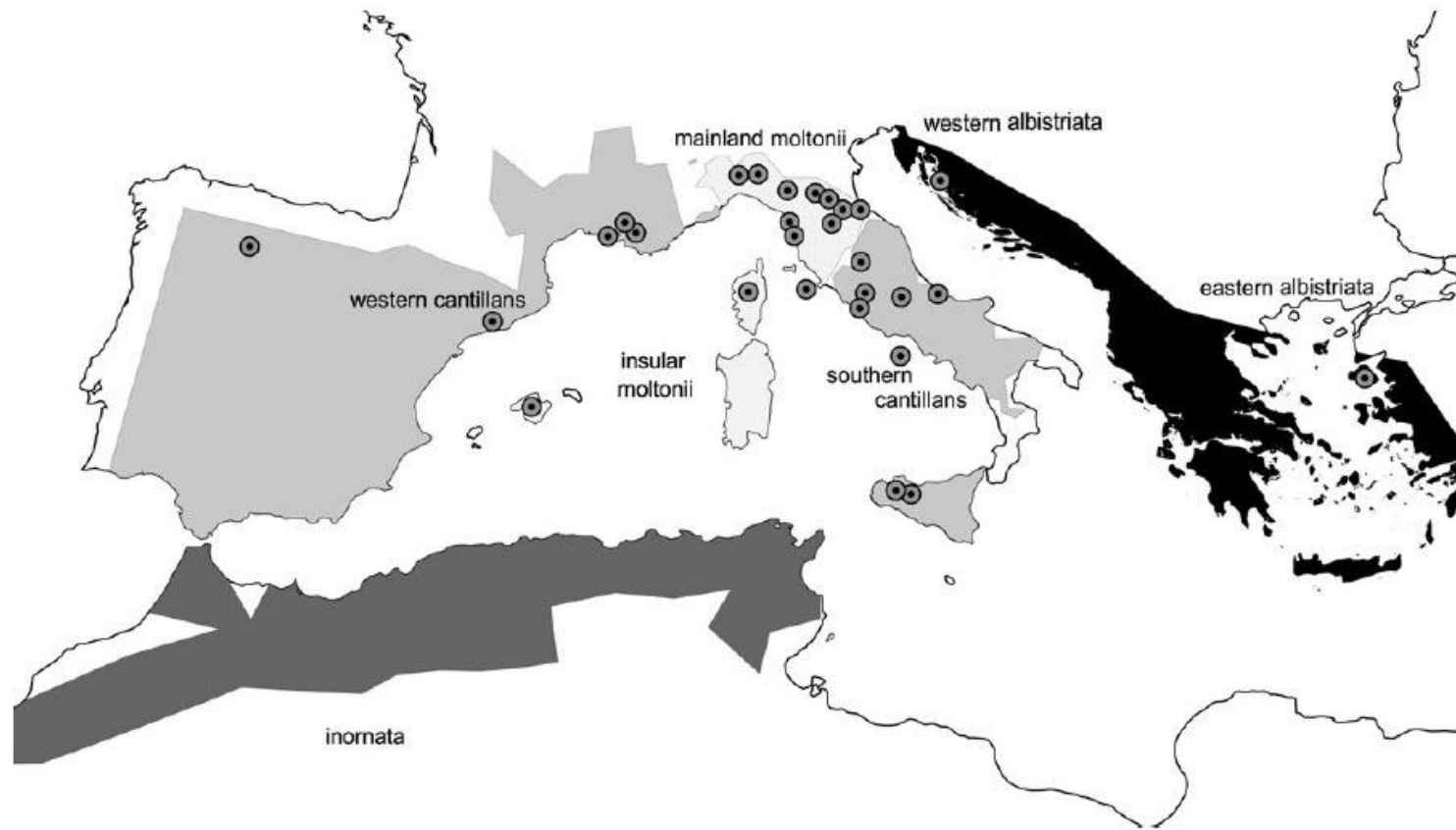
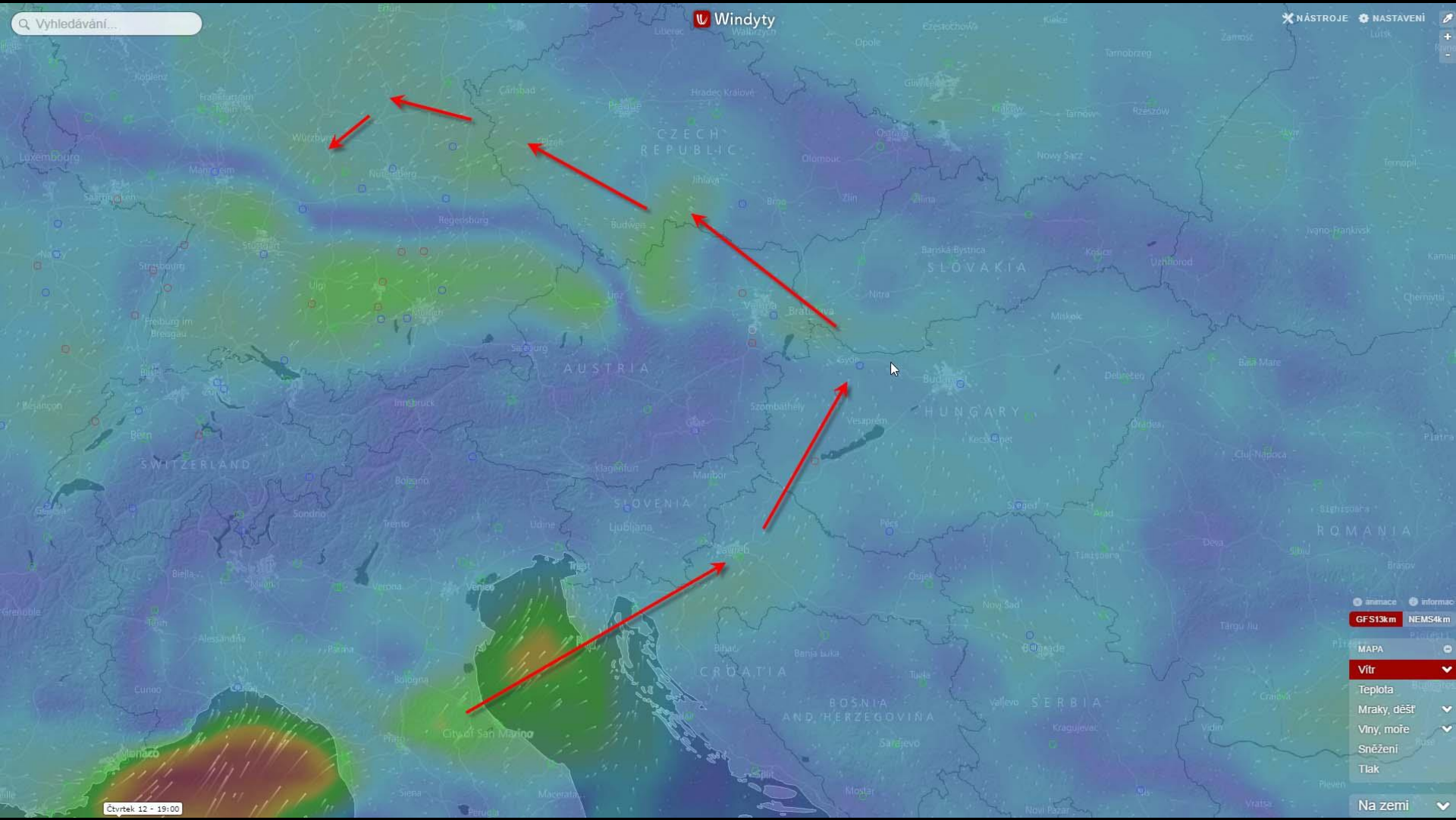

Fig. 1. Sampling points (grey dots with black centre) in the areal of the *S. cantillans* complex (re-drawn from Shirihai et al. (2001) and Brambilla et al. (2006); pale grey: *moltonii*; intermediate grey: *cantillans*; dark grey: *inornata*; black: *albistriata*).

Vyhledávání...

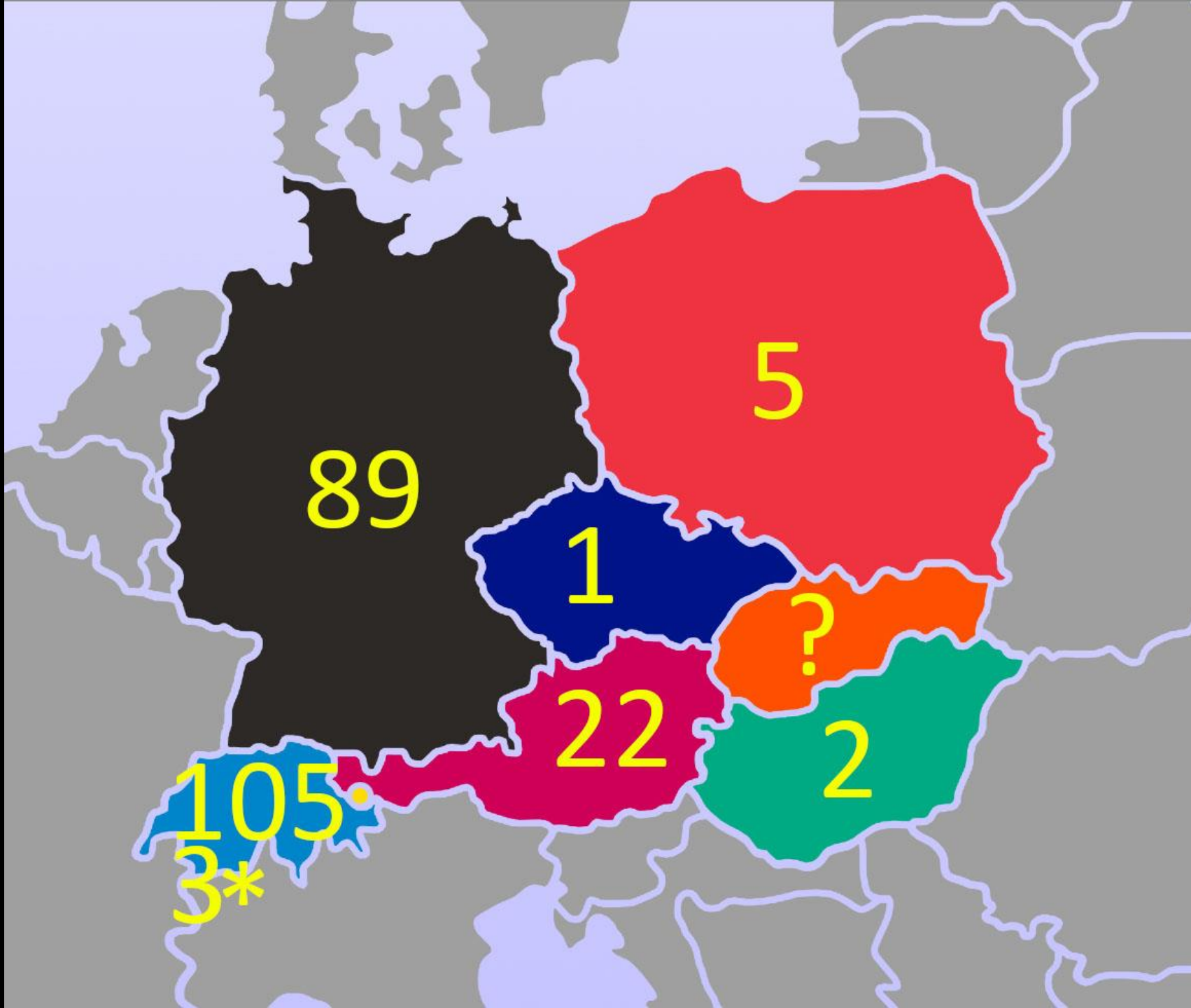
Windy

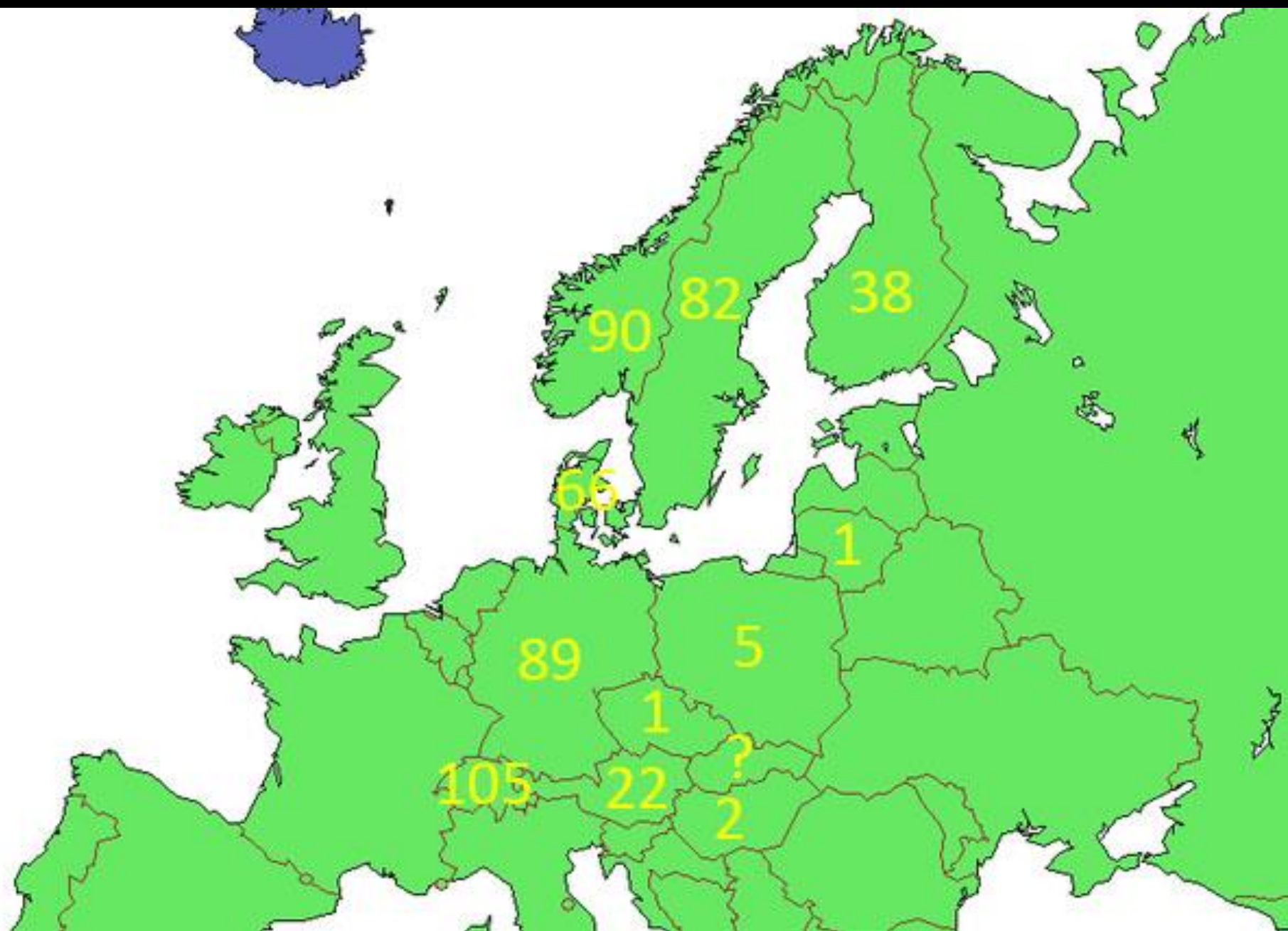
NÁSTROJE NASTAVENÍ

animace informace
GFS13km NEMS4km
MAPA
Větr
Teplota
Mraky, déšť
Vlny, moře
Sněžení
Tlak
Na zemi

Čtvrtek 12 - 19:00

i podle

Klimatického atlasu

hnízdniho rozšíření

ptáků v Evropě

1. Naučte se ji
2. Hledejte ji

Děkuji za pozornost